

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
“Донбаський державний педагогічний університет”
Факультет психології, економіки та управління

Кафедра управління навчальними закладами

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ МІКРОЕНОНОМІКА ”

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр
галузь знань 07 Управління та адміністрування
та спеціальності 071 Облік і оподаткування

Слов'янськ - 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ
ЗАКЛАДАМИ

УКЛАДАЧІ ПРОГРАМИ:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри управління навчальними
закладами **Співак Ярослав Олегович**;
старший викладач кафедри управління навчальними закладами **Кравченко
Наталія Вікторівна**.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аудиту
Лазаренко Д. О.

кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри управління
наавчальними закладами Артюхіна М. В.

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
17 лютого 2016 р.
Протокол № 2

Проректор з науково-педагогічної роботи

Чайченко С.О.

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Мікроекономіка» складена відповідно до навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за педагогічними спеціальностями у Донбаському державному педагогічному університеті.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є економічні відносини між суб'єктами господарювання в умовах обмеженості ресурсів, економічна поведінка виробників, споживачів, власників і виробничих та фінансових ресурсів.

Міждисциплінарні зв'язки: базовими для вивчення курсу «Мікроекономіка» є дисципліни економічного циклу, такі як «Економічна теорія», «Економічна історія», «Історія економічної думки». Математичною основою курсу є дисципліни «Вища математика», «Теорія ймовірностей та математична статистика».

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Загальні засади макроекономічної теорії. Теорія поведінки споживача.
2. Аналіз поведінки виробника та ринкових структур.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни.

1.1. Основною **метою** викладання дисципліни «Мікроекономіка» є формування у майбутніх фахівців методологічної бази мікроекономічного аналізу поведінки суб'єктів ринку.

1.2. Основними **завданнями**, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є:

- оволодіння універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень;
- пізнання закономірностей функціонування мікросистем (індивідів, домашніх господарств, підприємств, організацій) у різних ринкових ситуаціях;
- характеристика та аналіз основних типів ринкових структур досконалої конкуренції, чистої монополії, монополістичної конкуренції, олігополії;

- розкриття особливостей функціонування ринків факторів виробництва та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури;

- визначення впливу загальної ринкової рівноваги на ефективність розміщення ресурсів в економіці, дослідження причин обмеженої недостатності ринкового регулювання, критерії оцінки добробуту, необхідності державного втручання в економіку.

Логіка та структура курсу «Мікроекономіка» дозволить студентам засвоїти необхідний обсяг знань, що дає можливість досягти високого рівня економічної та професійної компетентності майбутніх фахівців.

1.3. За результатами вивчення дисципліни «Мікроекономіка» у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

оволодіння знаннями щодо особливостей економічних процесів на мікрорівні, обґрунтування оптимальних економічних рішень суб'єктів господарювання.

спеціальні:

розробляти оптимальні економічні рішення з використанням практичного інструментарію мікроаналізу, здійснювати обґрунтування оптимальних економічних рішень суб'єктів господарювання та їх реалізацію в умовах обмежень, що накладаються на їхні можливості.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 120 годин/4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Загальні засади макроекономічної теорії.

Теорія поведінки споживача.

Тема № 1

ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ. ТЕОРІЯ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ ТА ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

1. Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки.

2. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні.
3. Методологія мікроекономічного аналізу. Мікроекономічні моделі.
4. Поняття потреби, види потреб. Економічні блага.
5. Поняття корисності, сукупна та гранична корисність.
6. Поняття рівноваги споживача. Другий закон Госсена.

Тема № 2

ОРДИНАЛІСТСЬКА ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА.

АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

1. Вибір споживача з ординалістських позицій.
2. Криві байдужості, їх властивості.
3. Бюджетні обмеження і можливості споживача.
4. Рівновага споживача.
5. Рівняння рівноваги: ординалістський підхід.
6. Реакція споживача на зміну його доходу.
7. Реакція споживача на зміну цін товарів.
8. Ефект заміщення та ефект доходу.

Тема № 3

ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

1. Ринковий попит і закон попиту.
2. Ринкова пропозиція, закон пропозиції.
3. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
4. Еластичність попиту і пропозиції.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Аналіз поведінки виробника та ринкових структур.

Тема № 4

МІКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ПІДПРИЄМСТВА

1. Основи виробництва, підприємство як виробничо-ринкова система.
2. Параметри підприємства як мікроекономічної моделі.

Тема № 5

ВИТРАТИ І РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЦТВА

1. Витрати виробництва за короткостроковий період.
2. Витрати в довгостроковому періоді.

Тема № 6

РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

1. Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики.
2. Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді.
3. Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
4. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема № 7

МОНОПОЛЬНИЙ РИНОК. ОЛІГОПОЛІЯ ТА МОНОПОЛІСТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ

1. Модель чистої монополії та її характеристики.
2. Визначення цін та обсягів виробництва монополістом.
3. Особливості функціонування реальних монополізованих ринків.
4. Теоретичні моделі олігополії.
5. Моделювання поведінки олігополістів за їх реакцією на ринкові зміни.
6. Ефективність олігополії.
7. Ознаки і поширення монополістичної конкуренції.
8. Короткострокова та довгострокова рівновага фірми при монополістичній конкуренції.
9. Ефективність монополістичної конкуренції.

Тема № 8

УТВОРЕННЯ ПОХІДНОГО ПОПИТУ.

РИНОК ПРАЦІ. РИНОК КАПІТАЛУ І ЗЕМЛІ

1. Похідний попит за досконалої конкуренції. Вплив недосконалої конкуренції на похідний попит.
2. Зміни попиту на ресурси. Еластичність похідного попиту.
3. Оптимальне співвідношення ресурсів.
4. Попит на працю в умовах досконало конкурентного ринку ресурсів.
5. Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку.
6. Ринок праці з недосконалою конкуренцією.
7. Капітал як фактор виробництва.
8. Поняття вибору у часі. Споживання та інвестиції.
9. Аналіз інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини.
10. Ринок землі.

Тема № 9

РІВНОВАГА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ РИНКОВОЇ СИСТЕМИ

1. Поняття загальної рівноваги. Ефект зворотного зв'язку.
2. Ефективність у виробничій сфері.
3. Рівновага в економіці обміну.
4. Загальна рівновага та економіка добробуту.
5. Зовнішні ефекти в ринковій економіці та їх державне регулювання.

3. Рекомендована література.

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція (Основний Закон) України: Прийнята на п'ятій сесії ВРУ 28 червня 1996 р.- К.: Україна, 1996.
2. Господарський кодекс України: Офіційний текст. – К.: Юрінком Інтер, 2003.
3. Закон України «Про акціонерні товариства» – ВВРУ, 2008, №50-51, ст. 384. Із змінами, внесеними згідно із Законом №2154-VI (2154-17) від 27.04.2010.
4. Бюджетний кодекс України // ВВРУ. – 2010, N 50-51, ст.572
5. Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» // ВВРУ. – 2000. - № 51-52.
6. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // ВВРУ. – 2001. - № 5-6.

7. Закон України «Про Національний банк України» // ВВРУ. – 1999. - № 29, ст.238
8. Закон України «Про інноваційну діяльність» // ВВРУ. – 2002. - № 36.
9. Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні» // ВВРУ. – 2003. - № 7.
10. Закон України «Про товарну біржу» // ВВРУ. – 1992. - № 10.
11. Закон України «Про цінні папери та фондову біржу» // ВВРУ. – 1991. - № 38.
12. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // ВВРУ. – 1991. - № 29.
13. Закон України «Про захист економічної конкуренції» // ВВРУ. – 2001. - № 12, ст.64
14. Закон України «Про зайнятість населення» // ВВРУ. – 1991. - № 14.
15. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» // ВВРУ. – 2000. - № 36.
16. Закон України «Про ціни і ціноутворення» // ВВРУ. – 1990. - № 52.
17. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // ВВРУ. – 1991. - № 47.
18. Закон України «Про захист іноземних інвестицій» // ВВРУ. – 1991. - № 46.
19. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» // ВВРУ. – 2003. - № 5.

Основна література

20. Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н. Мікроекономіка: Опорний конспект лекцій. - К.: Четвертахвиля, 2007.- 248 с.
21. Гальперин В. М., Игнатъев С. М., Моргунов В. И. Микроэкономика: В 2-х т. / Общая редакция В. М. Гальперина. - СПб.: Экономическая школа, 2009. - Т. 1. - 349 с.
22. Гамільтон Джонатан. Методичний посібник до «Мікроекономіки» Роберта С. Шндайка та Деніела Л.Рубінфелда: Пер. з англ. А. Олійник та Р. Скільський. - К.:Основи, 2006. - 223 с.

23. Гребенников П. П., Леусский А. Й., Тарасевич Л. С. Микроэкономика / Под общ. ред. Л. С. Тарасевича. - СПб.: Изд-во СПбУЗФ, 2006.
24. Долан З. Дж., Линдсей Д. Рынок: микроэкономическая модель / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; Под общ. ред. Б. Лисовика, В. Лукашевича. - СПб.: 1992.
25. Задоя А. О., Петруня Ю. Е. Основні закони економіки: Навч. посіб.- К.: Знання, 2008. - 478 с.
26. Задоя А. О. Мікроекономіка: Курс лекцій та вправи: Навч. посіб.- 5-те вид., стер. - К.: Т-во "Знання", КОО, 2006. - 211 с.
27. Задоя А. О. Мікроекономіка: Курс лекцій. - К.: Т-во "Знання", 2010. - 176с.
28. Исохин В. Я. Экономическая теория: введение в рынок и микроэкономический анализ: Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2006.
29. Карагодова О. О., Черваньов Д. М. Мікроекономіка. - К.: Четверта хвиля, 2005. - 208 с.
30. Лісовий А. В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. - Київ: ЦУЛ, 2003. - 192 с.
31. Макконнелл Р., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика: В 2 т.: Пер. с 15-го англ. изд. - М.: Республика, 2009.
32. Наливайко А. П., Євдокимова Н. М., Задорожна Н. В. Мікроекономіка: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / За заг. ред. А. П. Наливайка. - К.: КНЕУ, 2009. - 208 с.
33. Основи економічної теорії / С. В. Мочерний, С. А. Єрохін, Л. О. Каніщенко та ін. / За ред. С. В. Мочерного. - К.: ВЦ "Академія", 2007.- 464 с.
34. Піндайк Роберт С, Рубінфелд Деніел Л. Мікроекономіка: Пер. з англ. А. Олійник та Р. Скільський. - К.: Основи, 2006. - 646 с.
35. Хайман Д. Н. Современная микроэкономика: анализ и применение: В 2 т.: Пер. с англ. - М.: Финансы и статистика, 2012.
36. Экономическая теория для юристов в схемах :[учеб. пособие для вузов осуществляющих подгот. специалистов-юристов по спец. 03. 04] / О. В. Шевцова, Г. И. Волкова; МВД Украины, Луган. гос. ун-т внутр. дел. им. Э. А. Дидоренко. — Луганск: **РИО ЛГУВД им. Э. А. Дидоренко**, 2009.—239 с.

37. Ястремський О. І., Гриценко О. Г. Основи мікроекономіки. - К.: Товариство «Знання», 2008. - 714 с.

Інтернет-ресурси

38. www.ac-rada.gov.ua- Офіційний сайт Рахункової палати України
39. www.customs.gov.ua- Офіційний сайт Державної митної служби
40. www.kmu.gov.ua- Офіційний сайт Кабінету Міністрів України
41. www.mfu.gov.ua- Офіційний сайт Міністерства фінансів України
42. www.nbu.gov.ua- Офіційний сайт Національного банку України
43. www.pravoznavec.com.ua- Електронна бібліотека юридичної літератури «равознавець»
44. www.ac-rada.gov.ua- Офіційний сайт Верховної Ради України
45. www.sta.gov.ua- Офіційний сайт Державної податкової адміністрації
46. www.stat.gov.ua- Офіційний сайт Державного комітету статистики України
47. www.stat.gov.ua- Офіційний сайт Державного комітету статистики України
48. www/treasury.gov.ua- Офіційний сайт Державного казначейства України
49. [http:// economicus/ ru](http://economicus.ru) – економічний портал, головна мета якого, - надання якісної інформації по найширшому спектру економічних дисциплін.
50. [http:// www. Libertarium. ru](http://www.Libertarium.ru) – Колекція текстів російських вчених з проблем економічної теорії і економічної політики, переклади статей та книг відомих західних економістів.
51. [www. nber.org](http://www.nber.org) – Національне бюро економічних досліджень США.
52. [www. oecd. org](http://www.oecd.org) - Організація економічного співробітництва та розвитку.
53. [www.cera. newshool. edu/het](http://www.cera.newshool.edu/het) – сайт по історії економічної думки.
54. [www.worldbank. org](http://www.worldbank.org) – Світовий банк.
55. www.imf.org - Міжнародний валютний фонд.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання: письмове опитування, тестування, ситуаційні вправи.